

**Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na
terenie miasta Racibórz za rok 2023**

Racibórz

1217

Racibórz, marzec 2024

Zawartość

1.	Wprowadzenie	3
1.1.	Cel opracowania	3
1.2.	Podstawa prawna i zakres opracowania	3
1.3.	Okres objęty analizą	4
1.4.	Ustawowe zadania gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.....	4
2.	Opis systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Racibórz i podstawy prawne jego funkcjonowania	6
3.	Ustawowe elementy analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.....	9
3.1.	Możliwość przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	9
3.2.	Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi	11
3.3.	Wydatki poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych	12
3.4.	Liczba mieszkańców	13
3.5.	Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy	14
3.6.	Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy	15
3.6.1.	Ilość wytwarzanych odpadów	15
3.6.2.	Ilość zebranych i odebranych odpadów komunalnych	15
3.6.3.	Obowiązkowe poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.....	20
3.7.	Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	20
4.	Edukacja ekologiczna.....	21
5.	Podsumowanie i wnioski	21

1. Wprowadzenie

1.1. Cel opracowania

Niniejszy dokument stanowi analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Racibórz za rok 2023, która sporządzona została w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

1.2. Podstawa prawna i zakres opracowania

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej analizy stanu gospodarki odpadami jest zapis ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 z późn. zm.) nakładający na gminy obowiązek sporządzania corocznie opracowania, do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy. Zgodnie z powyższym zapisem, opracowanie winno w szczególności obejmować:

- Analizę możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- Analizę potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- Analizę kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Liczbę mieszkańców;
- Liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6–12;
- Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

1.3. Okres objęty analizą

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi obejmuje rok 2023. Zgodnie z ustawą niniejsze opracowanie podlega publicznemu udostępnieniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta.

1.4. Ustawowe zadania gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

Zgodnie z zapisami ustawy gminy są zobowiązane do następujących zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi:

1. Tworzenia warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewnianie wykonania tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych;
2. Zapewniania budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych;
3. Objęcia wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;
4. Nadzorowania gospodarki odpadami komunalnymi, w tym realizacji zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
5. Ustanawiania selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obejmującego co najmniej frakcji: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady;
6. Tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy;
7. Prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
8. Udostępniania na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o:
 - a) podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy, zawierające firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię,

- nazwisko i adres podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
- b) miejscach zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
 - c) osiągniętych przez gminę oraz podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, które nie działają na podstawie umowy, o której mowa w art. 6f ust. 1, i nie świadczą takiej usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 6f ust. 2, w danym roku kalendarzowym wymaganych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
 - d) punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zawierające:
 - firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
 - adresy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie danej gminy, wraz ze wskazaniem rodzajów przyjmowanych odpadów oraz dni i godzin ich przyjmowania,
 - e) zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych,
 - f) adresach punktów zbierania folii, sznurka oraz opon, powstających w gospodarstwach rolnych lub zakładów przetwarzania takich odpadów, jeżeli na obszarze gminy są położone gospodarstwa rolne.
9. Dokonania corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

2. Opis systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Racibórz i podstawy prawne jego funkcjonowania

Na terenie gminy Racibórz odbiór odpadów komunalnych odbywa się zarówno z nieruchomości zamieszkałych, jak i nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. System selektywnej zbiórki odpadów komunalnych odbywa się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. poz. 906), zgodnie z którym zbierane są frakcje papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych oraz bioodpadów. Innymi odpadami odbieranymi bezpośrednio z nieruchomości są odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady komunalne stanowiące części roślin pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych (dawniej odpady zielone). Odbiór powyższych frakcji odpadów odbywa się z częstotliwością:

Tabela 1. Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych.

Typ Nieruchomości/ Frakcja odpadu	Zabudowa wielolokalowa	Zabudowa jednorodzinna	Nieruchomości niezamieszkałe	Domki letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno – wypoczynkowe wykorzystywane jedynie przez część roku
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	Dwa razy w tygodniu	Raz na dwa tygodnie	Raz w tygodniu	Raz na dwa tygodnie
Papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne	Dwa razy w tygodniu	Raz w miesiącu	Raz w miesiącu	Raz w miesiącu
Bioodpady kuchenne	Dwa razy w tygodniu	Raz na dwa tygodnie	--	--
Odpady wielkogabarytowe	Raz na dwa tygodnie	Raz na kwartał	--	--
ZSEE	Raz na miesiąc	Raz na kwartał	--	--
Odpady komunalne stanowiące części roślin	--	Raz na dwa tygodnie w okresie od kwietnia do listopada	--	--

Źródło: opracowanie własne- na podstawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Racibórz

Wypełniając obowiązek ustawowy, przy ul. Adamczyka 10 w Raciborzu funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), w którym przyjmowane są nieodpłatnie następujące frakcje odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych:

- papier,
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- bioodpady,
- odpady budowlane i rozbiórkowe w ciągu roku w ilości maksymalnie 500 kg na rok na gospodarstwo domowe,
- odpady niebezpieczne,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe, w ilości maksymalnie 300 kg na rok na gospodarstwo domowe,
- odpady tekstyliów i odzieży,
- zużyte opony, pochodzące wyłącznie z rowerów, motorowerów, motocykli, wózków oraz pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony, które nie są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, w ilości maksymalnie 8 sztuk na rok na gospodarstwo domowe,
- żużle i popioły,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Uzupełnieniem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych są organizowane akcje zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (dwa razy w roku) w zamian za gratyfikację w postaci sadzonki oraz konkursów akcji selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w placówkach oświatowych.

W analizowanym roku w ramach przetargu nieograniczonego odpady komunalne z terenu Raciborza odbierało Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Raciborza. Umowa zawarta jest na okres od dnia 01.01.2022 r. do dnia 31.12.2024 r., zapewniająca niską cenę odbioru odpadów za każdą tonę.

Na dzień 31.12.2023 r. do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych prowadzonego przez Prezydenta Miasta Racibórz wpisane były następujące podmioty:

- Elektroodpad Sp. z o.o., ul. Pod Lasem 70 B, Rybnik,
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o. o., ul. Adamczyka 12, Racibórz,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "EMPOL" Sp. z o.o., Tylmanowa, ul. Os. Rzeka 133,
- Remondis Sp. z o.o. Oddział w Sosnowcu, ul. Baczyńskiego 11, Sosnowiec,
- Spółdzielnia Usług Rolniczych i Środowiskowych, ul. Źródłana 1, Racibórz,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., ul. Adamczyka 10, Racibórz,
- FCC Polska Sp. z o.o., ul. Lecha 10, Zabrze,
- Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o., ul. 1-go Maja 8, Racibórz,
- PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, Knurów,
- PreZero Service Południe Sp. z o.o., ul. Kokotek 33, Ruda Śląska,
- "EKO" M. Golik, J. Konsek, A. Serwotka Spółka Jawna, ul. Kościuszki 45a, Rybnik,
- Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach, ul. Korzonek 98, Konopiska.

Podstawy prawne funkcjonowania systemu:

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.),
- Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016 – 2022,
- Uchwała nr XXIV/333/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 28 października 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Racibórz z późn. zm,
- Uchwała nr XXI/302/2012 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 września 2012 r. w sprawie

odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne,

- Uchwała nr XXIV/341/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 28 października 2020 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości z późn. zm.,
- Uchwała nr XXI/293/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 lipca 2020r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Uchwała nr XXXV/513/2021 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 września 2021 r. w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności oraz zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym z późn. zm.,
- Uchwała nr XII/145/2015 Rady Miasta Racibórz z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

3. Ustawowe elementy analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi

3.1. Możliwość przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 Miasto Racibórz należy do III regionu gospodarki odpadami województwa śląskiego. Oznacza to, że odebrane od właścicieli nieruchomości w 2023 r., niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne oraz bioodpady winny być przekazywane do regionalnych instalacji do

przetwarzania odpadów wykazanych w Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 oraz Uchwale nr V/37/8/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r. Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”.

Na terenie miasta Racibórz funkcjonują następujące instalacje:

- instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP), wybudowana w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (zwanym dalej PPP) przez firmę PUK EMPOL Sp. z o.o. z Tylmanowej;
- kompostownia odpadów zielonych, będąca własnością Miasta Racibórz;
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, którego właścicielem jest Raciborskie Centrum Recyklingu R3 Racibórz Sp. z o.o. - 100% spółka gminna.

Wszystkie odebrane od mieszkańców Raciborza odpady komunalne, za wyjątkiem odpadów zielonych i części odpadów budowlanych, trafiają na instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów przy ul. Rybnickiej 125 w Raciborzu. Na instalacji odpady są segregowane, przetwarzane i przygotowywane do dalszego zagospodarowania.

Biodpady stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy odebrane z terenu Raciborza kierowane są na kompostownię odpadów przy ul. Rybnickiej 125. Instalacja prowadzi przetwarzanie odpadów zielonych w procesie kompostowania w sposób naturalny, w technologii otwartych przyzm.

Na składowisku deponowane są w głównej mierze odpady powstające w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych powstające na instalacji należącej do firmy EMPOL Sp. z o.o. w Raciborzu.

W związku ze zgłoszeniami mieszkańców dotyczących uciążliwości odorowej powstałej w wyniku przetwarzania odpadów komunalnych w 2023 powołany został zespół do przeprowadzania kontroli instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów zlokalizowanej w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125. Zespół działa całą dobę, 7 dni w tygodniu. W całym analizowanym roku przeprowadzono 91 kontroli, z których w formie protokołów formułowane były stosowne wnioski i uwagi. W niemal wszystkich przypadkach członkowie zespołu stwierdzili obecność uciążliwości zapachowej, w szczególności wydostającej się w obrębie bioreaktorów instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych EMPOL Sp. z o.o. Wszystkie wnioski pokontrolne

zgłoszone zostały do: Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz Powiatowej Komendy Policji w Raciborzu. W roku 2024 zespół kontynuuje swoją działalność w formie gotowości do przeprowadzenia kontroli na każde otrzymane zgłoszenie.

3.2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

W 2023 r. zakupiono 10 pojemników na drobne elektroodpady, które zostały rozstawione na terenie miasta w następujących lokalizacjach:

- ul. Matejki - przy Szkole Podstawowej nr 15,
- ul. Opawska - przy przystanku autobusowym,
- ul. Ocicka - przy przystanku autobusowym,
- ul. Żorska - przy Szkole Podstawowej nr 18,
- ul. Cecylii (Ostróg) – przy Szkole Podstawowej nr 1,
- ul. Gawliny (Brzezie) – przy Szkole Podstawowej nr 3,
- ul. Osiedleńcza - przy sklepie,
- ul. Babicka/Hetmańska (Markowice),
- ul. Ratajskiego (Miedonia) – przy przystanku autobusowym,
- ul. Hulczyńska (Studzienna).

Pojemniki powstały w ramach działań proekologicznych. Każdy z nich zawiera odpowiednio oznakowane otwory, do których można wrzucać m.in. zużyte żarówki, baterie, ładowarki, telefony, czy drobny sprzęt komputerowy np. myszki.

Ponadto, nastąpiła wymiana maszyn eksploatowanych na kompostowni odpadów tj. mobilnego rozdrabniacza wolnoobrotowego i mobilnego przesiewacza bębnowego z pokładem gwieździstym. W trakcie realizacji jest rozbudowa zaplecza socjalnego kompostowni poprzez posadowienie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego zaplecza, dodatkowego kontenera o wymiarach zewnętrznych identycznych jak istniejący.

W ramach poprawy funkcjonowania składowiska odpadów w sierpniu 2023 r. wymieniony został kompaktor. Pomimo, iż nowy kompaktor pracował na składowisku tylko 5 miesięcy (od sierpnia do grudnia 2023 r.) w 2023 r. udało się uzyskać zakładany przy zakupie tej maszyny wskaźnik kompaktacji na poziomie 1,6 Mg/m³. Dla porównania wskaźniki te w ostatnich latach przyjmowały najczęściej wartość 1,2 Mg/ m³.

3.3. Wydatki poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych

Koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi powinny zostać pokryte z opłaty pobieranej od właścicieli nieruchomości. Według art. 6 r ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, obejmujące:

- odbiór, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych,
- tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- obsługę administracyjną tego systemu,
- edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi,
- koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

Z pobranych opłat gmina może pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania.

Środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym, gmina wykorzystuje na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym kosztów

o których mowa w art. 6r ust. 2a, 2aa i 2b ustawy, a także może pokryć koszty wyposażenia terenów przeznaczonych do użytku publicznego w pojemniki lub worki przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz organizacji i utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów.

Łączne wydatki poniesione przez Miasto Racibórz związane z prowadzeniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w 2023 r. wyniosły 15 154 534,81 zł. Wpływy z tytułu prowadzenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w 2023 r. wyniosły 15 796 079,18 zł. Ściągalność opłaty z tytułu zagospodarowania odpadów komunalnych została zrealizowana na poziomie 98,86 % od osób prawnych i 92,23 % od osób fizycznych.

Różnica pomiędzy wpływami a wydatkami (nadwyżka) wyniosła 641 544,37 zł.

Dodatni bilans uzyskany został dzięki:

- wykonywaniu usługi odbioru odpadów przez miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., uszczelnieniu systemu i uzyskaniu pełnej kontroli nad strumieniem odpadów kierowanych do instalacji mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów,
- dalszemu zmniejszeniu ilości odebranych i zebranych odpadów wobec roku 2022 (drugi rok z rzędu),

Kwota nadwyżki w wysokości 641 544,37 zł została uzyskana pomimo dokonania płatności ostatnich przypadających na rok 2024 faktur z tytułu odbioru i zagospodarowania odpadów, jeszcze w roku 2023.

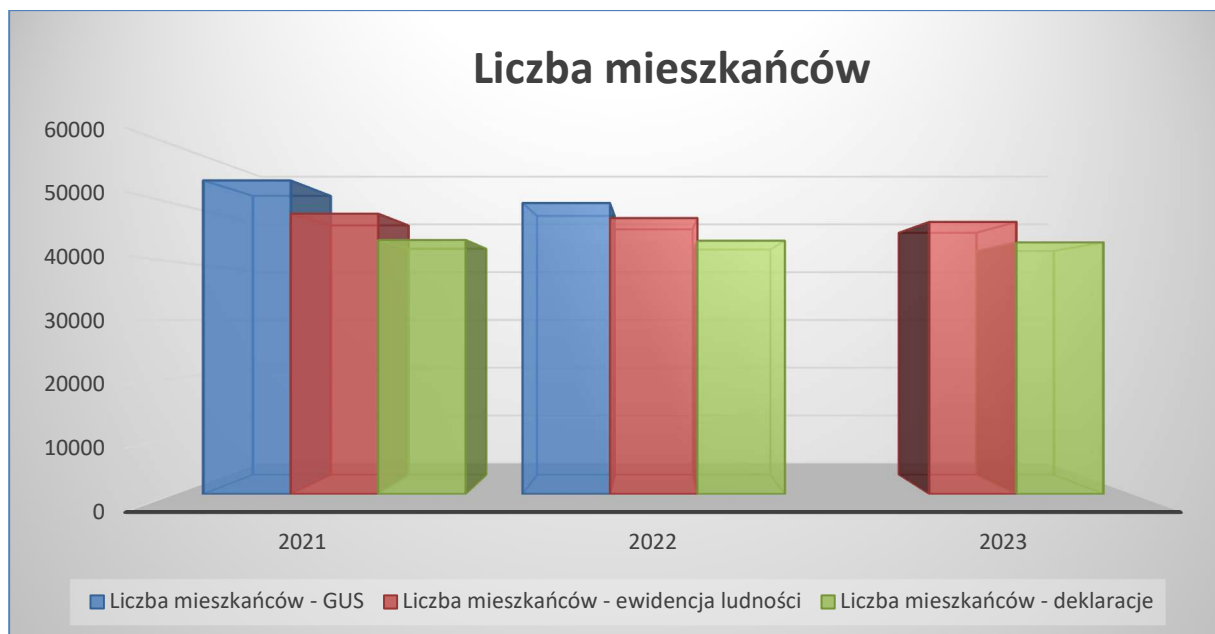
3.4. Liczba mieszkańców

Liczba mieszkańców zamieszkująca Gminę Racibórz ma tendencję spadkową i kształtuje się następująco:

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy

Rok	Liczba ludności GUS – miejsce zamieszkania	Liczba ludności – Meldunki (+ czasowe)	Liczba ludności - Deklaracje
2021	54 004	48 286 (1046)	43 755
2022	50 130	47 527 (1038)	43 635
2023	Bd.	46 864 (1025)	43 345

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, meldunków i złożonych deklaracji (stan na 31.12.)

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy na podstawie różnych źródeł

3.5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy

W związku z objęciem systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zarówno nieruchomości zamieszkałych jak i nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne. Zorganizowanie przez gminę odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów nie miało zastosowania.

W związku z kończącą się umową na odbiór odpadów komunalnych, w roku 2024 (z mocą obowiązującą od roku 2025) będzie możliwość wystąpienia z gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości niezamieszkałych. Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany do zamieszczenia na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu gminy, na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o zamiarze przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, wyznaczając jednocześnie termin, nie krótszy niż 60 dni od dnia zamieszczenia tej informacji na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu gminy, na:

1) odwołanie przez właściciela nieruchomości oświadczenia o wyłączeniu się z systemu

odbierania odpadów komunalnych zorganizowanego przez gminę, jeżeli nieruchomość jest wyłączona z tego systemu na podstawie tego oświadczenia;

2) złożenie przez właściciela nieruchomości oświadczenia spełniającego wymagania, o których mowa w ust. 3a, o wyłączeniu się z systemu odbierania odpadów komunalnych zorganizowanego przez gminę, jeżeli właściciel nieruchomości jest objęty tym systemem.

3.6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy

3.6.1. Ilość wytwarzanych odpadów

Ze względu na objęcie od 1 lipca 2013 r. przez gminę systemem gospodarowania odpadami wszystkich właścicieli nieruchomości, ilość odpadów odebranych uznawana jest za odpady wytworzone.

3.6.2. Ilość zebranych i odebranych odpadów komunalnych

W 2023 r. bezpośrednio z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych odebrano **18 718,60 Mg** odpadów komunalnych. Do PSZOK mieszkańcy dostarczyli **1 344,86 Mg** odpadów komunalnych, natomiast do kompostowni **1488,96 Mg** odpadów ulegających biodegradacji. Łączna ilość odebranych i zebranych odpadów komunalnych wyniosła **21 552,48 Mg**, tj 1038,86 Mg mniej w stosunku do roku 2022.

Poniżej w tabeli, na podstawie sprawozdań składanych przez podmiot odbierający odpady, przedstawiono ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Racibórz w roku 2023.

Tabela 3. Ilość odebranych w ramach gminnego systemu odpadów komunalnych w roku 2023 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość	Nazwa instalacji	Sposób zagosp.
1	zmieszane odpady komunalne	20 03 01	13 566,68	Instalacja Komunalna ul. Szybowa 44 Knurów Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R12
2	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	781,82		
3	papier i tektura	20 01 01	11,82		
4	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	3,42		
5	opakowania ze szkła	15 01 07	738,14		
6	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	937,14		
7	odzież	20 01 10	37,38		

8	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	20 01 08	299,20		
9	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	688,72		
10	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 oraz 20 01 35	20 01 36	28,14	Enviropol PL Sp. z o.o. ul. Mechaników 15 Gliwice	R12
11	leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	2,56	SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o. ul. Koksownicza 16, Dąbrowa Górnicza	D10
12	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	1623,58	Kompostownia odpadów RCR R3 Sp. z o.o. ul. Rybnicka 125 Racibórz	R3
łącznie			18 718,60		

Źródło: opracowanie własne na podstawie miesięcznych raportów firmy odbierającej odpady komunalne

Ilość odpadów przyjętych w roku 2023 w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) zlokalizowanym przy ul. Adamczyka 10 przedstawia się następująco:

Tabela 4. Ilość zebranych w PSZOK odpadów komunalnych w roku 2023 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość*	Nazwa instalacji	Sposób zagospodarowania
1	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	524,70	Składowisko odpadów RCR R3 Sp. z o.o. ul. Rybnicka 125 Racibórz	R5
2	zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	203,70	Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R13

3	zużyte urządzenia elektryczne	20 01 36	11,75	Enviropol PL Sp. z o.o. ul. Mechaników 15 Gliwice	R12
			12,16	Biosystem S.A. ul. Fabryczna 5 32-540 Bołęciny	R12
			6,59	Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R12
4	zużyte opony	16 01 03	8,12	Cementownia Geocykle Małogoszcz 110	R1
			29,14	Cementownia Warta S.A. ul. Przemysłowa 17 Trębaczew	
			10,58	Cementownia Dyckerhoff Polska Sp. z o.o. ul. Zakładowa 3 Nowiny	
				Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R12
5	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	349,88	Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R12
6	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	12,14		
7	opakowania ze szkła	15 01 07	9,04		
8	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	81,12		
9	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	32,52		
10	odzież	20 01 10	17,42		
11	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	32,20	Kompostownia odpadów RCR R3 Sp. z o.o. ul. Rybnicka 125 Racibórz	R3
łącznie			1 344,86		

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości

Tabela 5. Ilość odebranych w ramach gminnego systemu odpadów komunalnych w latach 2021 - 2023 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	2021	2022	2023
1	zmieszane odpady komunalne	20 03 01	14 393, 31	14 079,82	13 566,68
2	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	693,78	726,68	781,82
3	papier i tektura	20 01 01	10,16	8,62	11,82
4	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	3,66	2,92	3,42
5	opakowania ze szkła	15 01 07	837,42	840,98	738,14
6	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	897,44	849,06	937,14
7	odzież	20 01 10	161,06	152,98	37,38
8	baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	2,40	0	0
9	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 oraz 20 01 35	20 01 36	27,42	28,20	28,14
10	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	1368,18	1 458,06	1623,58
11	inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	456,02	0,48	0
12	odpady ulegające biodegradacji (kuchenne)	20 01 08	41,04	429,76	299,20
13	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	821,08	743,84	688,72
14	leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	2,72	2,60	2,56
15	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	20 03 99	0,80	0,52	0
łącznie			19 716,49	19 324,52	18 718,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie miesięcznych raportów firmy odbierającej odpady komunalne

Ilość odpadów przyjętych w latach 2021 - 2023 w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanym przy ul. Adamczyka 10 przedstawia się następująco:

Tabela 6. Ilość zebranych w PSZOK odpadów komunalnych w latach 2021 – 2023 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	2021	2022	2023
1	odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	936,82	13,24	0
2	zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	0	642,98	524,70
3	zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	266,52	239,34	203,70
4	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	975,52	546,46	349,88
5	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	53,98	29,86	12,14
6	zużyte urządzenia elektryczne	20 01 36	44,42	36,48	30,50
7	opakowania ze szkła	15 01 07	8,94	10,86	9,04
8	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	99,14	69,28	81,12
9	zużyte opony	16 01 03	56,86	55,70	51,64
10	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	55,78	39,86	32,52
11	odzież	20 01 10	23,76	20,76	17,42
12	baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0	0,20	0
13	inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	0	4,12	0
14	metale	20 01 40	0	0,08	0
15	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	0	2,36	32,20
łącznie			2 521,74	1 711,58	1 344,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości

Dodatkowo w roku 2023 na terenie kompostowni odpadów przy ul. Rybnickiej 125 własnym transportem dostarczonych zostało 1488,96 Mg odpadów zielonych, w tym:

- 765,78 Mg przez osoby fizyczne,
- 723,18 Mg przez wspólnoty mieszkaniowe.

3.6.3. Obowiązkowe poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Tabela 7. Osiągnięte poziomy w roku 2023 przygotowania do ponownego użycia i odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Rodzaj poziomu	Poziom osiągnięty w roku 2023	Poziom wymagany w roku 2023
procent masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	0	maksymalnie 35%
poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	26%	35%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych

3.7. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

W 2023r. w ramach gminnego systemu z obszaru miasta Racibórz odebrano 13 566,68 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, które zostały zagospodarowane w instalacji komunalnej MBP w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125.

W analizowanym roku ilość bioodpadów stanowiących odpady komunalne odebranych i zebranych z obszaru miasta Racibórz wyniosła:

- 1 643,70 Mg (odpady zielone),
- 299,20 Mg (odpady kuchenne).

Odebrane i zebrane odpady zielone poddano procesowi odzysku R3 - recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) w Raciborskim Centrum Recyklingu R3 Sp. z o.o. (kompostowanie w pryzmach).

Odpady kuchenne ulegające biodegradacji trafiły na instalację komunalną MBP w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125.

Ilość przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, tj. opadów z tlenowego rozkładu odpadów stałych (kompostowania) innych niewymienionych odpadów (19 05 99) wyniosła 4684,9600 Mg.

4. Edukacja ekologiczna

W roku 2023 przeprowadzono następujące działania informacyjne i edukacyjne:

- wykonano projekt oraz wydruk wraz z dystrybucją ulotek w zakresie prawidłowego segregowania odpadów komunalnych – 20 000 szt.,
- przygotowano, przeprowadzono i rozstrzygnięto konkurs plastyczny pt.: „Jak masz w domu zorganizowaną własną selektywną zbiórkę odpadów – segregacja to sztuka”, dedykowany uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Celem konkursu było upowszechnianie wśród młodych mieszkańców Raciborza wiedzy dotyczącej prawidłowej segregacji odpadów i recyklingu, w szczególności segregacji bioodpadów, popularyzacji postaw, zachowań proekologicznych i rozwijania odpowiedzialności za środowisko oraz zwiększenie zainteresowania zdobywaniem wiedzy na temat segregowania odpadów,
- ogłoszono, przeprowadzono i podsumowano konkursy ekologiczne związane ze zbiórką surowców wtórnych: „Chomikuj baterie”, „Zbieramy butelki plastikowe”, „Zbieramy nakrętki plastikowe”, „Chroń Las – zbieraj makulaturę”,
- przeprowadzono cykliczne akcje zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (w miesiącu maju, wrześniu) za pomocą lokalnych środków komunikacji społecznej (kanały internetowe, plakaty na słupach i tablicach ogłoszeniowych rozmieszczonych na terenie miasta).

5. Podsumowanie i wnioski

- Utrzymuje się tendencja spadkowa liczby mieszkańców miasta, ale także zmniejsza się różnica pomiędzy liczbą mieszkańców zameldowanych, a liczbą osób zadeklarowanych w systemie gospodarki odpadami;

- W analizowanym roku po raz kolejny nastąpił spadek odebranych i zebranych odpadów komunalnych w stosunku do roku poprzedniego. Różnica pomiędzy rokiem 2022, a 2023 wyniosła 1038,86 Mg;
- Pomimo znacznej inflacji utrzymano stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 21 zł miesięcznie od osoby, osiągając w 2023 r. nadwyżkę w finansowaniu systemu;
Prezydent zwracał się dwukrotnie w 2023 r. do Rady Miasta Racibórz o obniżenie mieszkańcom opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do kwoty 19,50 zł za osobę za miesiąc, na co rada nie wyraziła zgody;
- Niezbędny jest dalszy monitoring uciążliwości zapachowych emitowanych przez instalację MBP przy ul. Rybnickiej 125, należąca do firmy EMPOL Sp. z o.o., wraz z przeprowadzaniem kontroli, wzmocnieniem nadzoru nad prowadzonym procesem technologicznym oraz egzekucję wymaganych prawem rozwiązań technicznych dla tego rodzaju instalacji;
- Ze złożonych sprawozdań podmiotów systemu gospodarki odpadami (82 % odpadów trafia na instalację PUK EMPOL Sp. z o.o.) wynika, iż Gmina nie osiągnęła wymaganego prawem poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;
- Gmina osiągnęła wymagany procent ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- Pomimo ustawowego obowiązku nałożonego do uzyskania odpowiednich poziomów, gminy są tylko jednym z elementów całego „cyklu życia” odpadów. Znaczący wpływ na osiągnięte poziomy mają: instalacje komunalne, huty i inni recyklerzy;
- Należy kontynuować i rozszerzać działania edukacyjne z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi.

Sporządził:

*Kierownik Referatu
ds. Gospodarki Odpadami
Mariola Wierzbicka*

Zatwierdził: